

A JÖVŐ CSILLAGA.

ATETŐTERRASZON nagy bronztálban rács alatt szén égett, hogy enyhítse az este hűvösségét. Felette gyenge illattal rezgett a felmelegedett levegő. A betegeskedő Herodes fáradtan ült mellette és fázósan húzta magára köpönyegét. Publius Sulpicius Quirinius, Szíria kormányzója, a király vendége, járkálva csillapította mérgét. Palesztina túlságos önállósága bosszantotta és most különösen dühös volt, mert az elrendelt népszámlálást csak morogva teljesítette. A terv, melyet Romába akart küldeni, készen volt. Ha a beteg Herodes meghal, Judeát is a provinciák közé kell besorozni.

Herodes nyugtalanul figyelte Quiriniust, amint a terrasz márványkorlátjára támaszkodva megállt. A magas tetőről messze lehetett látni: jobbra végig Jeruzsálem felett, melynek völgyeiből a sötétség gyorsan emelkedett fel a domboldalakon, a házak futottak bele az éjtszakába. Csak szemben a templom kupoláján tapadt még nappali csillámlás, remegett rajta, félt elhagyni az érc tükröződését. Balra, a mélyben a jaffai úton könnyű por kavargott szürkén a szürkületbe. Még látszott egy közeledő karaván mozgása, öszvérek zökögő haladása, tevék hosszú nyakának bólogatása, emberi formák ingása — játékszerek az este kupolája alatt.

Quirinius lebiggyesztett szájjal fordította fejét lassan jobbról balra, valami megjegyzést akart beledobni a csendbe és hirtelen megfordult. Akkor vette észre tudatosan, hogy a zsidó király ül, míg ő áll. Azonnal ledobta magát a bronztalpú római heverőre. A párnák félrecsúsztak a hevedereken a gyors mozdulattól. Jobb könyöke alá igazított néhányat, tapsolt és a megjelenő római katonával behúzta az egyik oldalon a velumot. A déli oldalról felébredt passzátszél kellemetlenül érintette kopaszodó fejét.

Herodes fáradtan, egykedvűen várta, hogy vendége megszólaljon. Quirinius a besötétedő eget nézte és most hirtelen felmutatott: — Miféle csillag lehet az?

Herodes is felnézett. Egyszerre eltűnt apátiája, de nem akart érdeklődést mutatni a római kérdése iránt. A csillag, melyre Quirinius mutatott a délkeleti égen fénylett és az ég mély bronzszínűre sötétedésével percről-percre ragyogóbbá vált. A kíváncsiság és valami ismeretlen szorongás most már mindkettőnek elfojtotta a szavát — némán, meredten néztek fel az éjtszaka kigyúlt pontjára, szemük előtt szinte lobogni látszott az égi tűz.

— Ha tudni akarod, felhívhatjuk az egyiptomit — mondta végre Herodes, izgatottságát közönyös hanggal lepezve.

Néhány perc múlva a terrasz túlsó szegletén a melléklépcső nyílásán, mint süllyesztőből emelkedett ki egy fej, barna ráncos arca, mely még sötétebbnek látszott a koponyára feszülő fehér sapka alatt, azután a szikár, meztelen test derékig, a sötétkék, elől ráncbaszedett rövid szoknya. A meztelen láb hangtalanul lépett ki, a test azonnal térdre esett, a két kar előrenyúlva tenyerével a földet érintette. A sötétedő terrasszon az éjtszaka egy fantasztikus kísértete feküdt.

Quirinius felmutatott az égre: — Miféle új csillag az?

Az egyiptomi térdre emelkedett és lehajtott fejjel, rossz latinsággal felelt: — Névtelen csillag, uram, ha titkos neve van, nem szabad kiejteni. De ismerjük — mi egyiptomiak ismerjük. Napok óta figyeljük. Minden éjjel fényesebb lesz. Valahányszor feltűnt . . . évszázadok közeiben, mindig nagy dolgokat jelentett.

— Honnan tudod? — A Quirinius hangjában megvetés volt, a művelt római megvetése, de magában ismeretlen babonás félelmet igyekezett elnyomni. Herodes az egyiptomira nézett, kérdés és figyelmeztetés volt egyszerre tekintetében, amint a sötét, mély szem pillantásával találkozott, melyben a zsarátnok tüze visszafénylett. Hitt a jelentésekben, félt az egyiptomi jóslatától és félt, hogy eltalálja szólani magát.

Az egyiptomi egy percig hallgatott.

— Úgy látom, ti sem tudtok többet, mint mi. Amit a szemetekkel láttok, azt mi is látjuk, — mondta Quirinius szíriai nyelven, mert fülét bántotta a szolga rossz latinsága. Nem is nézett rá, a csillagot vizsgálta tovább is. Az egyiptomi lehajtott fejét egy vonalnyira megint felemelte, oldalpillantása gúnyosan döfött a római felé. De az nem vette észre, csak nézte a csillagot, mely olyan fényessé vált, hogy körülötte az ismert csillagok észrevehetően halaványodtak el.

— Nem szóltam, uram, mert úgy tudom, hogy nem szereted a jóslást és a hizelgést, — folytatta az egyiptomi, most már folyékony szír nyelven. — Jupiter és Szaturnusz találkozása a halak csillagképében a planéták hatásának legnagyobb fokát jelenti mindig. Ez a conjunctio aurea. — A latin szavaknál újra letette két tenyerét a kőre. — Köztük az új csillag még többet jelent . . . Augustus Caesar csillaga ez és mindazoké, akik az ő hívei. Roma nagyságának és dicsőségének csillaga a te csillagod is, uram!

Quirinius intett és az egyiptomi eltűnt a lépcső süllyesztőjében, de egyetlen megértő tekintetet még tudott Herodes felé küldeni. Herodes sötét arca megenyhült, megértette, hogy az egyiptomi hazudott és ezt a saját javára magyarázta. Királyságának bizonytalansága eleget aggasztotta, de most új reményt merített az asztrológus sunyi pillantásából.

Quirinius elfordult a nyugtalanító csillagtól. A palota alatt amelyben már egészen sötét volt, csak itt-ott csillant apró fény a házak között.

Messze, a karaván útján, mozgó tűzfoltok látszottak. Ott már fáklyákat kellett gyujtani.

— Roma! — suttogta Quirinius, hogy elűzze vele nyugtalanságát. Ebben a pillanatban kínzó vágy ébredt fel benne a Város után. — Roma! . . . ehhez igazán nem kell külön csillagnak megjelenni, Roma nagysága és dicsősége úgyszólván biztos örökre!

* * *

Mikor a karaván végre közeledett Jeruzsálemhez, már emberek és állatok fáradtak voltak a hosszú út után a köves pusztán át, a vöröslő és fehér mészkő hegyek szemvakító amfiteátrumával szemben. Végre feltűntek a város barnáló szőlői, ingó pálma, szürkés olajfa és sötétzöld fügefa ligeteinek emelkedő terraszai az utolsó napfényben; de a biztató tájkép már gyorsan kezdett beleszürkülni az előrohanó estébe. Csak egy csillag fénye tört át a szürkéségen és szemük előtt, a dombok felett mindig ragyogóbbá vált. A gyalogosok minduntalan botladoztak, égfelé fordított arccal mentek előre, a csillagot bámulva. Ötféle nyelv zagyvasága keveredett össze szavaikban, de megértették egymást; mind a csillagról okoskodtak. A babonás szíriaiak kételkedve és izgatottan beszéltek, a zsidók egymáshoz bújva, titkolózva, gyors kézmozgással suttogtak, az arabok hallgatva nézték az eget.

Az emberek megfélemltek, hogy fáradt állataikat nógassák, az öszvérek csengői ritkásabban csilingeltek, a tevék búsabban lógatták otromba fejüket és beleszusogtak a hűvösödő levegőbe.

— Elkészünk! A jaffai kaput bezárják addigra! — kiáltotta az egyik hajcsár.

— Nem látod azt a csillagot? — intett az ég felé egy babiloni.

— Vajjon mit jelent? — gondolta újra meg újra az arab kereskedő. Abban a pillanatban meglátta fehér burnuszán keze áttetsző árnyékát . . . a csillag fényében árnyat vetett.

— Gyűjtsátok meg a fáklyákat — kiáltotta és hideg futott végig a hátán. A szurok sercegeve lobbant fel itt is, ott is, de már senki sem igyekezett, tudták, hogy a kapu be lesz zárva és a szabadban kell éjszakai.

Tüzet raktak és körbe telepedtek. A tevék meghajtották kemény, bütykös térdeiket s mint egy-egy kis szikla dobtak le egymásután a földre. Az öszvéreket megkötötték. Az állatok lélegzete ködpárákat dobott a megvilágított körbe. Moriah hegye felől néha hideg áramlat szelte át a levegőt, a Holt tenger felől távoli sós illat érzett.

A tűzhöz legközelebb a kereskedők ültek az állatokról leszedett kopott bőrnyergekhez támaszkodva. Szürkére égetett vörös vonaldíszű cserépedények kerültek elő. A hajcsárok és a karavánnal jött gyalogosok össze-vissza heverték le zsákjaikra és a köpenyegekre. Legelőször sarujaikat húzták le vagy gyapjúsállaggal körültekert lábszáraikat meztelenítették meg. Néhány szabadságról visszatérő romai katona

cipőjének bőrszíja csattanva oldódott. Fáradt, izzadt, összekarmolt vagy sebes lábát hűtögette mind.

A kereskedők még mindig a csillagról beszéltek.

— Minden fény jót jelent — mondta az egyik. — A csillag csak sikert jelenthet. Talán megkapjuk a vámok bérletét is, melyet olyan nehéz kiverekedni.

A zsidók közönyösen bólintottak. Ők már megbeszélték egymás közt. Ez csak Judea csillaga lehet, itt fénylik a szent város felett és mit jelenthetne mást, mint Rmoa hatalmának végét és az ő felszabadulásukat.

Lassankint elfogytak a szavak, az emberek fejükre húzták a burnuszt és köpenyeget, csendes lélegzésük közben az állatok mélyebb lihegése hallatszott. Csend... De az emberek nem tudtak elaludni, nyugtalanság pattantotta fel a lezáródó szemhéjakat a csillagfény felé, hátgerincük megborzongott, futkosó félelem rántott meg emberi tagokat a vastag takarók alatt.

* * *

Bezetha külváros egyik házának ajtajában búcsúzó fiatal pár állott. A leány bágyadtan támasztotta az ajtóhoz szép testét, két karja felvilágított a sötétben, amint feje felé emelte és az alacsony ajtógerendába fogózott — lágy izmai puhán nyúltak meg az álmodozó mozdulatra. A romai katona állva maradt előtte és csillogó tekintettel nézett rá. Keserves volt az elválás, de ma éjtszaka nem maradhatott, őrségre rendelték.

A zeg-zugos utca csodálkozó csendbe merevedett, szinte megdermedt a nappal asszonyi rikácsolása, a hemzsegő gyermekserg lár-mája után. A férfiak is hazajöttek már és a lapostetejű szegényes házak bezárva, egymásra támaszkodva vagy egymás elé tolakodva pihentek. A katona végignézett a falak mentén. Árnyékos mélyedések bújtak meg az éjszakánál is sötétebben, leselkedő szegletek gyűjtöttek magukra valami észre sem vehető, titokzatos világosságot.

— Kellemetlen éjtszaka, fenyegető éjtszaka — gondolta a centurio és hirtelen bosszankodással érthetetlen borzongása miatt, újra a leányra nézett. A leány abban a pillanatban leejtette két karját, fehérle arc az ég felé merevedett. A katona is feltekintett.

— Nézd csillag... csodálatos csillag! — suttogta a leány és nem merte kezét felemelni, hogy rámutasson. — Vajjon mit jelent?

A centurio is elmeredten bámult a csillagra. — Mi ez? — morogta magában. Az előbbi kellemetlen, borzongó érzés pillanatnyi nyílt félelemmé vált; megrázkódott. A leány nem vette észre, arca még mindig az ég felé fordítva fehérlett, szemében mintha a csillag fénye villant volna vissza.

— Mit jelenthet ez? — kérdezte újra fojtott hangon.

A centurio már magára talált és romai fölényességgel felelt: —

Semmit. Csillag mint a többi, tűz. Egy-egy helyen meggyúlad az éther és ég. Ég néha egy pár napig, néha ezer évig. — Rövid mondatokban beszélt, nem jól értették egymás nyelvét.

— Nem félek tőle — mondta a leány fejét rázva és megsimogatta a katona meztelen karját. A romai magához vonta feketehajtól súlyos fejét. Különös nárdus és mirrha illata volt ennek a hajnak, izgatóbb mint a romai meretrixek szőkére festett hajának. Talán ezért vonzotta úgy ez a szép zsidó leány, aki mióta az övé, nem hajlott senki másnak sem a szavára, sem a pénzére. Ha már ilyen távol kellett vetődnie Romától, legalább ez az egy megmaradt: Vénusz legszebb részegítő játékszere . . . És az esték ezen a szellős terraszon és az éjtszakák a fülledt szoba örömei között. Lehajolt a feléje forduló sápadt archoz.

— Lehet, hogy a többi csak tűz — mondták a kifestett ajkak halkán, — de ez más.

— Nem hiszed? — kérdezte a romai és elnézően mosolygott. — Igaz, hogy szebben fénylik, mint maga Hesperus.

— Ez a szerelem csillaga, — mondta a leány és szeme egyszerre felragyogott mint az opálba oltott jade. Mióta az igazi szerelmet megismerte, azóta vált ilyen csillogóvá a szeme fénye.

— Jó, — mondta a férfi és gyöngéden megsimította a leány karját és mellét. — Jó, de akkor mondd úgy, hogy a mi szerelmünk csillaga.

* * *

Ezalatt Bethlehem egy nyitott istállójában a teherhordó állatok között a Gyermeke nyugodtan aludt az anyja ölében. *Ritók Emma.*

SZOBÁNKBAN ALSZIK A KÁLYHA...

*Furcsa, ahogy lassankint elhagyjuk egymást,
már néha az esti csók is elmarad
és ha magányosan hajlom párnára a fejem,
már nem ázik át az asszonyi könnytől, mint régen,
mikor úgy féltettelek gyáván és szívdobogva.
Furcsa, ahogy lassanként elhagyjuk egymást,
a munkád, a munkám . . ., csak az asztalnál
a gyermekünk tiszta arcán találkozik szemünk,
mint két magányos láng, mítsem tudva már a tűzről,
amelyből együtt született.*

*Alig néhány év, ami elmúlt és előttem hosszú évek sora száll:
ez most már mindég így lesz? . . . Szobánkban alszik a kályha,
te lassú mozdulattal igazítod meg álmos parazsát,
sápadt arcomra ráfénylik a pír . . ., most, most mondom
magamban halkán . . ., de szemed elsiklik, jöttem
és közönyösen, unottan megfordítod ujságod zörgő lapjait.*

Kovácsné Nagy Méda.